

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Bredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradlišče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
 Karcnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrt leta D 22'50, mesečno D 7'50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 16. decembra 1922.

STEV. 147.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna šte.	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—
-----------	------------

Naša javna plenarna seja.

V četrtek popoldne se je vršila v prostorih trgovske in obrtniške zbornice javna plenarna seja zbornice z obširnimi dnevnimi redom. — Zbrali so se skoro polnoštevilno zbornični člani, da v oficijelni obliki manifestirajo za svoje glavne zahteve glede davčne, carinske, prometne in socialne politike. V zmislu sklepov odsekovih sej, ki so se bile vršile isti dan dopoldne, so bili naknadno stavljeni na dnevni red novi predlogi važne vsebine. Imamo vtis, da so se vsa vprašanja obravnavala zares temeljito, in da bo mogoče, sprejete sklepe in resolucije z uspehom uveljaviti napram vladi. Zanimanje za sejo je bilo razumljivo, saj se je bilo posvetovati o zadevah, ki neposredno in silno občutno zadevajo usodo vsakega producenta in trgovca. Zato je prišlo tudi precej poslušalcev, posebno iz vrst mlajših trgovcev, ki so pazljivo sledili izvajanjem referentov in debaterjev. Ton debate je bil stvaren, in so vsi govorniki povdarjali, da so pripravljene, sodelovati pri pravični gospodarsko-politični zakonodaji in upravi, da se morajo v zaščito svojega stanovskega ugleda zahtevati večje upoštevanje kupčijskih interesov pri vladi in ukinjenje uradnega šikaniranja. V naslednjem podajamo splošno poročilo o poteku seje in opozarjamo na posamezne referate, ki začno istočasno izhajati v našem listu.

Sejo je otvoril ob 3. uri popoldne predsednik Ivan Knez, ki je pozdravil navzoče člane in posebej vladnega zastopnika sekijskega svetnika g. dr. Rateja, konstatiral sklepčnost, imenoval za overovatelja zapisnika gg. Andreja Šarabona in Jerneja Ložarja ter je prešel na prvo točko dnevnega reda. Poročilo predsedstva, ki ga prinašamo na drugem mestu, je prečital zbornični I. tajnik g. dr. V. Murnik. Poročilo je vsled bogatega statističnega materiala in vsled preglednosti zelo informativno, in je bil sprejet predlog, da se ga ponatisne. Poročilo je bilo enoglasno vzeto na znanje. Glede II. točke dnevnega reda je poročal zbornični tajnik g. dr. Fran Windischer o načrtu zakona o neposrednih davkih. V obširnem referatu je razpravljaval o problemu izenačenja davčnih zakonov in je predlagal sprejetje cele vrste resolucij. K referatu in resolucijam se še povrnemo. G. Ivan Jelačin ml. je na temperamenten način zahteval v imenu zveze trgovskih gremijev in zadržug za Slovenijo, da se v novem zakonu ukinejo izredne olajšave za združništvo, ki se je danes razvilo v prave trgov-

ske veleobrate, ki se ne brigajo več za združna načela, ter da se tudi združništvo podvrže posebni pridobitini in premoženjskemu davku, ter da se ukine ona določba načrta, ki predvideva za gotove zadrage znatno znižanje pridobinskega in imovinskega davka, ker bi bilo na ta način poklicno trgovstvo v preveliki meri izigrano napram združništvu. Predlagal je nadalje, naj se spremenijo določbe načrta glede sestave davčnih odborov, kar bi bilo tudi tehnično neizvedljivo in predrago. O slednjem vprašanju se je vnela daljša debata, na podlagi katere je bil sprejet sklep, naj se davčni odbori konstituirajo po sodnih ali celo političnih okrajih. V debato o zakonskem načrtu je v večji meri posegel tudi g. Josip Lenarčič, ki je povdarjal potrebo, da zakon upošteva pravično vse produkcijske poklice. Sklenjeno je bilo, da se v en bloc sprejete predloge g. referenta naknadno še vstavijo izražene zahteve.

Izven dnevnega reda je predlagal g. Ivan Jelačin ml., naj se nujno razpravlja o novem deviznem pravilniku, ker zavlačevanje njegovega izdavanja povzroča veliko neorientiranost ter ovira obratovanje trgovine in industrije, ter naj se zato povabi v Ljubljani mudečega se višjega inšpektorja ministrstva financ g. Acimoviča, da prisostuje plenarni seji. Deputacija štirih članov, izvoljena od plenuma obstoječa iz gg. Ivana Rakovca, Lovra Petovarja, Jakoba Zdravca in Ivana Mohoriča, se je takoj zglasila pri g. inšpektorju, ki pa želji deputacije ni mogel ustreči ter je mogel samo obljubiti, da se naslednjega dne lahko udeleži tozadavnega sestanka interesentov. O tem sestanku poročamo na drugem mestu. V zvezi s tem je bila na predlog g. Ivana Jelačina ml., ki je orisal nevzdržni položaj v deviznem prometu, sprejeta po živahni debati, v katero sta posegla predvsem gg. Dragotin Hribar in Rudolf Strmecki energična brzjožna resolucija, naslovljena na ministre financ, trgovine in industrije ter socialne politike, kot tudi na g. Dušana Plavšiča. Nato je g. Ivan Jelačin ml. v zmislu dopoldanskega sklepa združenih odsekov pokrenil debato o nepravilni praksi sodišč pri izvajanju zakona o pobijanju draginje. Ugotovilo se je, da sodišča preveč omalovažujejo važne momente trgovskega prometa, kot kurzne izgube, izgube na teži itd. Sprejet je bil sklep, da se odpošlje v Beograd deputacija trgovskih in obrtniških organizacij, skupno z delegatom zbornice, da izposlujejo pri ministrstvih remeduro sedanje prakse.

V zmislu III. točke dnevnega reda je poročal tajnik g. dr. Windischer o eksekucijskih pristojbinah v davčnem postopanju. Predlagal je resolucije v svrhu znižanja teh pristojbin, in so bili predlogi brez debate enoglasno sprejeti. Vsled poznega časa je bilo obravnavanje V. točke dnevnega reda preloženo na konec seje in so se preje začele obravnavati neodložljive zadeve. G. Jernej Ložar je kot zbornični računski pregledovalec poročal o zborničnih računskih zaključkih za leto 1920 in 1921, da jih je našel v redu in v skladu z vsakokratnim stanjem blagajne,

nakar je bil sprejet tudi zbornični proračun za leto 1923, in se je obravnavalo o raznih prošnjah za podporo. Proračun se v obširnem giblje v dosedanjih mejah in se je nekoliko povečal samo zaradi pomnožitve uradnega osebja in zvišanja plač osebju. Pri podeljevanju podpor je prišlo do malega incidenta, ki pa ni vplival na sklepčnost seje. Plenum se je namreč postavil na stališče, da je podeliti podpore samo na obrtnem redu slovečim, oficijelnim obrtnim organizacijam, ne pa tudi obrtnim društvom, vsled česar so nekateri demonstrativno zapustili dvorano, kakor je bil tozadavni predlog soglasno sprejet.

H koncu je podal zbornični pristav g. Ivan Mohorič temeljit referat o naših prometnih razmerah, ki ga bomo prinesli na drugem mestu, in na katerega naše čitatelje posebno opozarjamo, ker je podprt s tako bogatim statističnim materialom, da predstavlja izredno jasno sliko položaja in je obenem na vse strani objektivno. Tudi odkriva javnosti nekaj dozda neznanih činjenic, ki jih je referent dognal nabrže na prvih virih. Poročilo in predlogi referenta so bili z velikim odobravanjem sprejeti, in je bila izražena splošna želja, da referat izide v tisku. Nato so prišli v razpravo še trije samostojni predlogi gg. Engelberta Franchettija, Jakoba Zdravca in Ivana Rebeka, ki se tičejo uračunljivosti vojne službe v predpisano obrtno pomožno delo, o pomanjkljivosti zakona o zaščiti delavcev in o delavskem zavarovanju. Vsi predlogi, med katerimi je najvažnejši predlog g. Jakoba Zdravca o ukinjenju ces. ukaza z dne 7. decembra 1915, drž. zak. št. 364, ki obravnava olajšave pri nastopu obrtov za vojne udeležence, in o katerem bomo še govorili, so bili brez debate enoglasno sprejeti. Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je predsednik g. Ivan Knez ob 8. uri zvečer zaključil lepo uspelo zborovanje, nakar se mu je g. Elsbacher v imenu zborničnih članov zahvalil za neutrudno in objektivno vodstvo seje, kateri je ves čas sam predsedoval. Prepričani smo, da bo enodušnost, ki je vladala med zastopniki obrta, trgovine in industrije v vseh važnejših stanovskih vprašanjih, rodila uspeh in bo pripomogla h konsolidaciji našega razoranega gospodarskega življenja.

Poslovno poročilo trgovske zbornice o gospodarskih razmerah v Sloveniji I. 1922.

Letošnje leto nam je prineslo v gospodarskem in gospodarsko-političnem oziru mnogo izprememb. Kljub še vedno trajajočim kritičnim gospodarskim posledicam vojne, opazujemo v našem gospodarstvu znake konsolidacije in ozdravljanja razmer, ki opravičujejo nado, da se bo smotnemu delu in podjetnosti gospodarskih krogov posrečilo premagati težave in se vrniti polagoma zopet v normalnejše razmere.

Letina poljedelskih produktov in krmil je končala s povprečnim rezultatom, sadna letina je bila zadovoljiva, vinska trgatav kljub neugodnim vremenskim prilikam bogata, dasi za-

ostaja v kvaliteti za lansko. Rezultati letine so vplivali bistveno na smer naše trgovske politike in notranje trgovine ter prisilili vlado k ukrepom, da se zasigura predvsem domača prehrana in prepreči nadaljni porast cen.

Trgovina.

Importna trgovina je prišla ob novem letu vsled nenadnega porasta češke krone kakor tudi vseh zapadnih valut v zelo težaven položaj tako, da je vlada resno pomišljala, da izda moratorij za trgovska plačila v inozemstvu. Zbornica se je pri pojavu prvih vesti o moratoriju izrekla odločno proti njemu. Vsled protesta tudi ostalih prečanskih trgovskih zbornic in odpora gospodarskih krogov proti takemu ukrepu pa k temu ni došlo. Namesto tega je bila s 1. marcem izdana, kakor leta 1920 prepoved uvoza luksuznega blaga, ki je trajala do 1. julija. Po ukinjenju uvozne prepovedi je povišalo ministstvo financ agio na uvozno carinsko tarifo od 500 na 600 odstotkov ter na luksuzne predmete od 100 na 300 odstotkov. Kljub povišanju carine pa je uvoz blaga silno narastel in znova vplival na poslabšanje našega denarja. To je dalo povod k novim omejitvam uvoza s poostreno devizno kontrolo. Stagnacija trgovine, ki je nastala v zadnjih dveh mesecih vsled abstinence konzumentov, je povzročila občuten padec cen. Z enako nestalnostjo se je borila izvozna trgovina, ki je pretrpela posebno vsled naglega padca nemške marke znatne izgube in se morala prilagoditi izpremenjenim valutarnim prilikam. Nagli porast dinarja v septembru je povzročil izvozni trgovini v Italijo in na Češko, kamor se je tedaj prodajalo blago za lire odnosno češkoslovaške krone, občutne izgube in je bistveno vplival na orijentacijo izvozne trgovine.

V zborničnem trgovskem registru je bilo od 1. julija 1921 do 13. oktobra 1922 vpisanih 290 posameznih tvrdk in 202 družabne tvrdke, izbrisanih pa 38 posameznih tvrdk in 38 družabnih tvrdk. Razne izpremembe so se izvršile pri 87 posameznih tvrdkah in 270 družabnih tvrdkah.

Industrija.

Industrija je obratovala letošnje leto v znamenju neprestanih mezdskih gibanj, ki so v nekaterih strokah povzročile celo stavke, kakor v mizarški stroki in pri premogovnikih, dalje splošne dražitve vseh obratnih sredstev in surovin, v drugi polovici pa katastrofalnega prometnega zastoja v smeri z vzhodnimi pokrajinami naše države in trpela občutno na pomanjkanju premoga, ker so bili kontingenti, ki jih morajo oddajati premogovniki v Sloveniji na zahtevo ministrstva saobračaja za železnice v Srbiji in za Beograd, povišani v avgustu za dnevni 36 vagonov na škodo slovenske industrije. Kljub vsemu je bila podjetnost razmeroma velika in je tudi nacionalizacija tujih podjetij pri nas znatno napredovala.

Od letos ustanovljenih odnosno na novo protokoliranih industrijskih tvrd jih pripade na stroko lesne industrije 18, na kemično industrijo 9, na tekstilno in konfekcijsko 7, na živilno 6, dalje na industrijo špirituoza

5, na kovinsko stroko 4, električno 3, grafično 3, papirno in kartonažno 2, štabno 3, nadalje po 1 na montansko slavninarsko, čevlarsko in usnjarsko stroko. Po obliki je izmed novo ustanovljenih industrijskih tvrdk 23 družb z omejeno zavezo, 3 delniške družbe, 1 komanditna družba, 20 javnih trgovskih družb in 10 posameznih tvrdk. Kapital novih delniških družb znaša skupaj pet milijonov kron in družb z omejeno zavezo pa 13.677 milijonov kron.

Obrtništvo.

Med obrtništvom opazamo znaten tehnični napredek v strojni opremi delavnic in izkoriščanju električne in druge motorne gonilne sile. Posebno v mariborskem okrožju je bilo uvoženo veliko število elektromotorjev in drugih strojev, ki so bili montirani na razširjeno omrežje falskih elektrovodov. Zaposlenost obrtništva je bila zadovoljiva, kljub močni konkurenci uvoznega blaga. Največje investicije zaznamujejo premogovniki, dalje lesna, usnjarska, tekstilna, pivovarska in elektrotehnična stroka. Za carino prosti uvoz strojev, orodja, instalacijskega in elektrotehničnega materijala na podlagi naredbe z dne 23. sept. 1920. C. br. 61.602, je izdala zbornica od 15. nov. t. l. 3376 potrdil industrijem in obrtnikom, med njimi mnoga potrdila za cele tovarniške opreme. Izvoznih spričeval je bilo izdanih do 20. novembra na 500.

Obrtniško gibanje.

V obrtnem katastru zaznamujemo v času od 1. julija 1921 do 31. julija 1922 7637 obrtnih prijav in 5549 odjav tako, da znaša prirastek 2088 obrtnikov. Od tega odpade na rokodelske obrti 2815 prijav, 2191 odjav, medtem ko zaznamujemo trgovski obrati vsled naglo menjajočega se položaja in konjunktura 4822 prijav in 3388 odjav. Rekord med prijavljenimi trgovskimi obrti je dosegla trgovina z lesom s 467 prijavami, 206 odjavami tako, da znaša prirastek 261. Na drugem mestu je trgovina z deželimi pridelki z 205 prijavami in 118 odjavami in znaša prirastek 132 obratov. Enako močno je sejmarstvo, za katerega se je prijavilo v poročilni dobi 314 in odjavilo 179 oseb tako, da znaša prirastek 135, nadalje gostilne s 551 prijavami in 431 odjavami tako, da je število narastlo za 120. Nasprotno pa opazujemo znatno omejevanje obrtnih listov za trgovino z mešanim blagom, kjer stoji 381 prijavam 422 odjav nasproti, ter za branjarijo napram 126 prijavam 193 odjav. Rekordni padec pri kramarijah, kjer stoji 31 prijavam nasproti 143 odjav, je razlagati s tem, da je mnogo imetnikov teh obrtov prijavilo vsled povečanja obrata trgovino z mešanim blagom itd. Živahno gibanje opazujemo v vseh konjunkturalnih strokah, kakor pri trgovini z živino, kjer je bilo 190 prijav in 114 odjav, v trgovini z vinom 128 prijav in 78 odjav, medtem ko je trgovina z vinom v zaprtih steklenicah nazadovala za 43 obratov in z žganjem v zaprtih steklenicah pa 98 obratov. Znaten prirastek je opaziti tudi v manufakturni stroki in sicer 47 obratov.

V rokodelskih obrtih zaznamujemo največje gibanje v čevlarski stroki, v kateri je bilo 551 prijav in 353 odjav. Njej sledi krojaška stroka z 295 prijavami in 192 odjavami, dalje mizarska 252 prijav in 176 odjav, za njimi šivilje 181 prijav in 116 odjav, potem kovači 141 prijav in 115 odjav, mesarji 119 prijav, 81 odjav, podkovni kovači 103 prijave, 61 odjav; v ostalih strokah rokodelskih obrtov se giblje število prijav in odjav pod 100.

Trgovske družbe.

Ako primerjamo stanje trgovskih družb v Sloveniji s predvojno dobo, vidimo napram predvojnemu stanju ogromen napredek. Koncem oktobra 1922 je bilo v Sloveniji v zborničnem registru vpisanih 57 delniških družb 156 družb z o. zavezo in 7 komandit. družb s skupno delniško odnosno osnovno glavnico 578.185.600 kron, dalje 38 podružnic delniških družb, ki nimajo sedeža v Sloveniji. K temu

bi bilo prišteti še okrog 30 delniških družb, ki imajo svoje obrate v Sloveniji, ki pa še niso prenesli uprave v Slovenijo, kakor n. pr. razne lokalne železnice in industrijska podjetja, ki imajo sedež v Avstriji, dalje delniške družbe iz Prekmurja in podjetja s sedežem uprave na Hrvaškem. Od teh družb jih pripade 138 na industrijska podjetja, 58 na trgovske družbe, 9 na denarne zavode, 11 na transportne družbe, 1 zavarovalna in 3 razne družbe. Pred vojno pa je bilo na Kranjskem 10 delniških družb s kapitalom 27.6 milijonov kron in 10 družb z omejeno zavezo z 1.66 milijonov kron kapitala. Na Spodnjem Stajerskem je bilo število družb še manjše.

Zadružništvo.

Zadružništvo se je že nekoliko opomoglo od velike povojne krize, ki jo je bil povzročil nagli državni prevrat, vendar odločilno vprašanje obračuna naših zadružnih central s primorskimi zadrugami v Julijski Benečiji še ni rešeno. Pred vojno smo šteli l. 1914 na Kranjskem 443 zadrug, sedaj pa 539. Na Spodnjem Stajerskem je sedaj 401 zadrug, torej skupno brez Prekmurja 940 zadrug. Iz Prekmurja zbornica še ni prejela vseh podatkov. Od teh zadrug jih pripade 436 na kreditne zadruge, 129 na gospodarske, 74 na konzumna društva, 80 na živinorejske zadruge, 56 na produktivne zadruge itd.

V zborničnem zadružnem registru je bilo od 1. avgusta 1921 do 15. okt. 1922 vpisanih 77 zadrug, izbrisanih 25 zadrug; izpremembe so se izvršile pri 340 zadrugah.

Denarstvo. — Borza.

Za razvoj našega denarstva je letos izredno važna pridobitev koncesije za blagovno borzo v Ljubljani, katero ustanovitev je zbornica s svoje strani izdatno podpirala.

Za sanacijo naših hranilnic in za pospeševanje dolgoročnega komunalnega kredita, katerega potreba je v zadnjem času zelo narastla, je velikega pomena ustanovitev Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, ki je prevzela aktiva in pasiva bivše Kranjske deželne banke. Omeniti je ustanovitev Trgovske banke, ki se je fuzionirala s Slovensko eskomptno banko, in Markantilne banke v Kočevju. Največji hrvaški denarni zavod, Prva hrvaška štedionica, je prevzela potom nacionalizacije podružnico Češke Unionbanke v Celju in Splošne prometne banke v Ljubljani ter otvorila v Celju, Ljubljani in Mariboru svoje podružnice, s čemur se je hrvaški denarni trg znatno zblizal s slovenskim.

V prvi polovici letošnjega leta beležimo poleg navedenih treh novih ustanovitev, dveh fuzij in dveh nacionalizacij bančnih podjetij znatna povišanja delniškega kapitala bank, kakor tudi drugih delniških družb.

V drugi polovici pa je nastalo znatno pomanjkanje gotovine, deloma vsled porastka cen blaga, deloma vsled povišanih mezd in so bile banke prisiljene, pričeti z znatnim omejevanjem kreditov in povišati obrestno mero, da bi se pritegnilo nove hranilne vloge.

Vzorčni sejem in razstave.

Zbornica je posvetila mnogo pozornosti razstavnim prireditvam v zborničnem okolišju, katerim je naklonila znatne gnotne podpore. Drugi ljubljanski vzorčni sejem se je vršil letos v skrajno neugodnih kupčijskih razmerah in vremenskih nepriklakah, pa je kljub temu zaključil s popolnoma zadovoljivimi rezultati in je utrdil ter navezal nove zveze in stike z vzhodnimi pokrajinami, pokrajinami, posebno z južno Srbijo, od koder je bil obisk kljub veliki oddaljenosti izredno velik. Sejem pomeni napram lanskoletnemu znaten napredek tako glede obsega, kakor tudi glede udeležbe mnogoštevilnih novoosnovanih podjetij, ki so dobila velika naročila. Iz inozemstva, kjer je vladalo za naš vzorčni sejem veliko zanimanje, se je udeležilo sejma 159 tvrdk in sicer 59 čeških, 33 nemško-avstrijskih, 30 nemških, 18 la-

ških, 10 belgijskih, 3 madjarske, 1 ameriška, 2 francoski, 2 švicarski, 1 holandska. Tuzemskih tvrdk je razstavilo 537, od teh 401 slovenska in 136 srbohrvaških. Za pospeševanje obrtnega napredka in podjetnosti, kakor tudi za medsebojno gospodarsko spoznavanje, sta bili važni tudi obe pokrajinski obrtni razstavi v Celju in v Mariboru, ki sta zaključili z dobrimi uspehi.

Revizija zakonodaje.

Revizija začasnih zakonov in naredb, ki jo je izvršil zakonodajni odbor in katerih število je znašalo nad 520, je prineslo našim gospodarskim krogom več važnih izprememb. Predvsem bi bilo omeniti tukaj ukinjenje koncesijoniranja za agenture, trgovino z živino, z jajci, z mešanim blagom na debelo, manufakturno, kolonialnim in špecerijskim blagom in deželimi pridelki na debelo. Za trgovski in obrtniški stan je bila posebno važna revizija zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, katere glavni uspeh obstoja v tem, da so bila v zmislu opetovanih zborničnih predlogov in zahtev ukinjena izredna občinska sodišča ter so postala zopet redna sodišča pristojna za presojo po tem zakonu kaznivih dejanj, dalje, da so prišli zastopniki trgovskega stanu v aprovizacijske odbore. Zbornica je pri anketah o pobijanju draginje pri pokrajinski vladi naglašala potrebo izdajanja pravilnika k temu zakonu, ki se je iz neznanih vzrokov zavlačeval do meseca septembra. Zbornični predlogi glede pravilnika so bili od ministrstva za socialno politiko le deloma vpoštevani. Sodišča se obračajo sedaj pogosto na zbornico za mnenje o običajnem in dopustnem trgovskem dobičku.

Izmed ostalih revidiranih zakonov je omeniti zakon o definitivni relaciji krone in dinarja ter naredbo trgovskega ministra o vodstvu knjig za podjetja z javnim polaganjem računov v dinarski valuti.

Izprememba v izvojni politiki.

Seja ministrskega sveta sredi avgusta v Ljubljani pomeni v naši prehranjevalni politiki znaten preokret, ki je nastal pod vtiskom neugodnih poročil o stanju žetve. Posledica je bila ukinjenje vozne carine na žitarice in mast ter izredno povišanje izvozne carine na živino, mast, koruzo, moko in krompir, s čimer se je nameraval doseči znaten padec živilnih cen na domačem trgu, ki so bile medtem posegle svetovno tržno pariteto. Tem ukrepom je sledila nadaljna poostritev kontrole deviznega prometa in omejitev uvoza.

Zakoni o dvanajstih, s katerimi se je morala vlada pomagati prvo polovico letošnjega leta, so prinesli poleg davka na vojne dobičke za leto 1920 še znatna povišanja taks in pristojbin ter povišanja trošarine in monopolnih taks.

Davčne zadeve.

Takoj, ko so dospete v Slovenijo prve vesti, da je zakonodajni odbor pri reviziji zakona o davku na vojne dobičke razširil veljavnost zakona tudi na leto 1920, je poslala zbornica še pred objavo tega davka v dvanajstinskem zakonu za meseca marec — april finančnemu ministru obširno spomenico, v kateri je svarila pred naknadnim uveljavljenjem tega davka za leto 1920 sedaj po preteku 2 let, ko je l. 1920 že davno gospodar. zaključeno in se je z eventualnimi presežki že davno disponiralo. Zbornična akcija je imela le toliko uspeha, da je bil davčni minimum zvišan na 100.000 kron in so bili vsi srednji in manjši obrati od davka oproščeni. Ko se je pozneje začelo kljub temu ta davek izterjevati, je zbornica sredi septembra ministru trgovine in industrije g. Viloviću opirilki njegovega poseta v trgovski zbornični predložila novo obsežno spomenico ter ga prosila za intervencijo pri ministru financ in pri zakonodajnem odboru, da bi se izvrševanju tega zakona omililo v tem zmislu, da bi se izterjevanje tega davka razdelilo na 12 mesečnih obrokov, ter da bi se revidirala

davčna lestvica v onem razmerju, kakor se je povišal davčni minimum za odmero vojnega davka. Na zadnjo spomenico, kjer je delegacija ministrstva financ podpirala zbornični predlog glede izterjevanja vojnega davka v mesečnih obrokih radi skrajno napetih denarnotržnih razmer, še nismo prejeli od finančnega ministrstva nikake rešitve.

Za delodajalce je posebno važen uspeh odprava plačarine, ki je bila ukinjena s finančnim zakonom za leto 1922/1923 od 1. januarja 1922 nadalje. Važno je tudi, da se je pri reviziji davka na poslovni promet dosegla oprostitve od vodstva knjig za vsa podjetja in obrate, katerih promet ne doseže letnih 360.000 dinarjev. Zbornici je bilo po zakonu naloženo sodelovanje pri sestavi seznamov o obratih, ki morajo voditi predpisane knjige, in o obratih, ki so od tega oproščeni in katerim se davek določi na podlagi fasije, odnosno, ki so pavšalirani. V sporazumu s fin. delegacijo bodo to oceno izvršile krajevne komisije za posamezne davčne oblasti, v katero je zbornica imenovala na podlagi trgovskih in industrijskih strokovnih organizacij po dva trgovca in dva industrijca za vsak davčni okraj svoje zastopnike. Ta reforma davka na poslovni promet pomeni za male obrtne obrate in n drobno trgovino znatno olajšavo.

Nadalje je važen uspeh zbornične spomenice, da je finančna delegacija priznala invalidski davek za režijsko odbitno postavko.

Ostale zbornične spomenice, ki so bile sprejete na zadnji plenarni seji in sicer glede rezerv za kritje izgub radi dviganja valute in glede odpisov za obnove in adaptacije v bilancah, dalje spomenica glede obdavčitve družb z omejeno zavezo, katerim kapital ne presega 1 milijon din., dosedaj še niso rešene.

Naše prometne razmere.

(Referat g. Ivana Mohoriča na plenarni seji dne 14. decembra 1922.)

Splošno znano je, da je rešitev prometnega vprašanja najvažnejši predpogoj za našo gospodarsko konsolidacijo ter za ozdravljenje naše valute, vendar kljub temu pogrešamo na odločilnih mestih potrebno paznjo, ki bi jo bilo treba posvetiti reševanju tega kompliciranega vprašanja. Za našo industrijo in trgovino v Sloveniji je najvažnejše vprašanje sanacije prometnih razmer na progah, ki spadajo pod železniško direkcijo v Zagrebu in sicer iz dveh razlogov. Prvič, ker spadajo pod območje zagrebske direkcije vsled proge državnih železnic v Sloveniji in drugič, ker se preko prog zagrebske direkcije razvija ves promet naših industrijskih in obrtnih podjetij z odjemalci na Hrvaškem, Slavoniji, Vojvodini, Bosni in Srbiji, nasprotno pa dovažamo v Slovenijo iz teh vzhodnih krajev živila in agrarne produkte za naše pasivne kraje.

Posledice prometnega zastoja.

Ni mi treba posebej povdarjati, kako ogromne škode je že doo sedaj pretrpela naša industrija in trgovina vsled vedno večjega prometnega zastoja in nesigurnosti na teh državnih železnicah. Blago je včasih po tri mesece na potu, se med tem skvari, prejemnik pride vsled zakasnitve blaga v skrajne neprilike, ker so mu medtem zaloge pošle, blago pa je moral celotno ali vsaj deloma plačati naprej in ako nastane medtem še druga tržna situacija, mu grozi izguba vsled padca cen in spremembe valute itd. V takih razmerah je vsako redno trgovsko poslovanje onemogočeno.

Vsa stremljenja in napor naše industrije, kakor tudi vsi lepi uspehi ljubljanskega vzorčnega sejma, da si pridobimo stalne odjemalce v teh vzhodnih pokrajinah, da razširimo poslovne zveze in zasiguramo naši industrijski produkciji stalno tržišče v centru in na vzhodu države, so

ogroženi, ako se v najkrajšem času prometne razmere preko Zagreba ne začnejo izdatno boljšati.

Industrije, ki so navezane na odjemalce v teh krajih, bodo propadale, ker kot eksportne industrije ne morejo uspešno konkurirati z močnejšimi starimi in upeljanimi inozemskimi podjetji. Pa tudi za uvoz živil bo prišlo pri teh razmerah namesto Vojvodinje v poštev v prvi vrsti inozemstvo, medtem ko bo Vojvodinja prisiljena kupovati industrijske produkte, ki bi si jih pri rednem prometu lahko nabavila pri nas, v inozemstvu.

Iz tega je razvidno, da je vprašanje ureditve prometa preko Zagreba za naše gospodarske kroge v Sloveniji uprav življenjskega pomena in eksistenčni predpogoj za njih uspešno obratovanje.

Vedne prometne kalamitete so imele že dosedaj dvoje vrst posledic. Na eni strani se je naše tvrdke razupilo v teh pokrajinah za nesolidne, češ, da nočejo pravočasno dobaviti blaga in smo vsled tega brez lastne krivde izgubili mnogo odjemalcev, naša podjetja pa so imela medtem polna skladišča izdelkov, ki pa vsled prometnih omejitev niso mogla odpremiti. Ta zastoj je povzročil samoumevno velike obratne nepravilnosti našim podjetjem v vsakem oziru. Konkretni primere v tem oziru imamo pri vsakem večjem podjetju, pri Kranjski industrijski družbi, pri Titanu, pri Kropski zadruzi, Westenu, Rušah v vseh lesnih industrijah.

Na drugi strani pa se je v vzhodnih pokrajinah pod pritiskom teh razmer s pomočjo inozemskega kapitala osnovala cela vrsta novih industrijskih podjetij, ki začenjajo nam konkurirati in h kateri ustanovitvi bi ne bilo nikdar došlo, ako bi bili imeli količkaj redne prometne zveze. — Že nad leto dni napadamo radi prometnih razmer železniško direkcijo v Zagrebu. Kakor da bi ona imela interes in namen ovirati naš promet. V resnici pa ima zagrebška direkcija ves interes, da se promet izboljša, odnosno vsaj vzdrži, v kolikor je to od nje odvisno in v kolikor se pri sedanji situaciji da to doseči. Nimam namena zagovarjati direkcijo, vendar moram resnici na ljubo ugotoviti, da je železniška direkcija v Zagrebu kljub vsem težočam, s katerim se je morala boriti po prevratu, vsled skrajno izrabljenega stanja našega voznega parka, dosegla z velikim naporom v preteklih treh letih pri vedno rastočem tovornem in potniškem prometu na progah, ki niso bile za tako povečan in intenziven promet tehnično opremljene, znatne uspehe, katerih ne smemo prezreti. Medtem ko so leta 1919 presegali

izdatki te direkcije dohodke za 57%, se je ta odstotek v letu 1920 že zmanjšal na 22% ter se je situacija v letu 1921 tako izboljšala, da so bili dohodki za 7.000.000 K večji kot pa izdatki. Pri tem pa moramo upoštevati, da je okrog 40% celokupnega prometa transit, ki tu ni vračunan in ki pride finančno v dobro sosednjim direkcijam ter so direkcije Beograd, Subotica in Sarajevo prešla na ta račun v omenjeni dobi po uradnih cenitvah preko ene milijarde kron.

Od lanskoletne jesenske sezone, posebno pa od vojaške akcije proti Madžarski, ki je čisto razrušila s težavo pričeto delo, gre promet v območju zagrebške direkcije rapidno navzdol. Od dneva do dneva bolj propadamo. Že celo leto se nahajamo na ostrini noža, kjer zadostuje vsaka malenkost, da povzroči popoln zastoj prometa. Skrb za bodočnost naše industrije in obrtnega podjetništva nam nalaga dolžnost, da proučimo vzroke sedanjega zastoja in da zainteresiramo vse merodajne kroge, predvsem naše narodne poslance, da se temu vprašanju posvetijo in da se začne sistematično delati na ozdravljenju naše prometne krize. Sigurno je, da se to ne da doseči takoj, marveč da je za to treba dolgoletnega vztrajnega dela in velikanskih gmotnih žrtev, da popravimo vse to, kar je bivša monarhija tekom 50 let v železniško-političnem oziru namenoma napravila nam v škodo in da obnovimo vse to, kar se je od početka svetovne vojne uničilo in skvarilo.

a) Proračunski krediti.

Vzroki sedanjega prometnega zastoja so mnogobrojni. Zato se moram omejiti samo na navedbo glavnih, ki skupno z mnogimi drugimi direktnimi in indirektnimi posledicami povzročajo današnjo krizo. V prvi vrsti je med vzroki omeniti državno proračunsko gospodarstvo v preteklih treh letih ter zakon o državnem računovodstvu, po katerem se mora voditi gospodarstvo v železniški upravi. Krediti, ki so bili določeni v državnih proračunih preteklih let, so bili celo za vzdrževanje obrata nezadostni, da o potrebah za obnovo železnic in novih investicijah niti ne govorimo. Znano je, da je bil proračun za finančno leto 1920/21 izdelan na podlagi cen materiala in mezd iz leta 1919, ki so bile medtem časom mnogokrat poskočile. Že v februarju 1920 je naznanila direkcija v Zagrebu tedanjemu prometnemu ministru, da dovoljeni proračunski krediti ne zadostujejo niti za polovico meseca. Ministrstvo pa vkljub temu ni ničesar ukrenilo, da se ti krediti povečajo in tudi ni hotelo prevzeti odgovornosti za prekoračenje proračuna.

Nevarnost ustavitve obrata.

Zagrebška direkcija, kakor tudi vse ostale direkcije, so stale vsled tega pred alternativo, ali naj ustavijo promet, ali pa naj prekoračijo proračun. Ker ministrstvo ni smatralo za potrebno, da bi bilo to stvar rešeno na merodajnem mestu v skupščini, so morale direkcije na lastno pest in odgovornost z vsemi posledicami, ki jih predvideva zakon o državnem računovodstvu, odločiti se za prekoračenje kreditov, da vzdržijo promet in da v tedanji že itak do skrajnosti napeti, politični situaciji, ne poslabšajo z ustavitvijo prometa splošne zmešnjave, ki je vladala v državi vsled komunističnega gibanja. Kredit, ki je bil v direkciji Zagreb odobren za leto 1920/21 je znašal 298.000.000 K. Porabilo pa se je vsled stalnega naraščanja cen, kljub največjim obratnim omejitvam in štedljivosti 660.000.000 K, tako, da je bil budžet prekoračen za 120%. Ministrstvo saobračaja, ki je beograjski direkciji, ki je bila prekoračila proračun za 85%, odobrilo prekoračenje, ni zagrebški direkciji iz principa odobravalo prekoračenja.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Industrija papirja ter pomožnih strok, lesovine in celuloze, je bila v rokah tujcev ter je bilo osebje nemško. Sedaj je industrija po kapitalu deloma nacionalizirana, nimamo pa osebja za tovarne.

Vsled tega je treba začeti šolati našo mladino, dovršene maturante v šoli za izdelavo papirja, kakoršna obstoja v Grenoblu na Francoskem ter jih po dovršeni šoli uvesti v prakso, da se tega posla tudi praktično izučijo. S tem bi izpolnili mesta z našimi ljudmi, dobili pa bi se tudi med domačini podjetniki za osnovanje tovarne.

Enako bi bilo treba šolati mladence, ki so končali spodnjo gimnazijo in dovršili strojni tečaj srednje tehnične šole, da bi dobili poslovodje za papirnice. Treba bi bilo spisati v našem jeziku o možnosti in predpogojih osnovanja tovarne za lesovino, celulozo, papir in papirno konfekcijo. V tej knjigi naj bi se razpravljalo o surovinah, iz katerih se izdeluje, o motorni sili, o kurjavi, najmanjšem potrebnem obsegu in dimenzijah tovarne v vsakem oziru, o kapitalu, o množini in o obsegu produkcije, o izobrazbi podjetnika, poslovodje in delovnih sil, o kalkulaciji, o uporabi, o načinu izdelave, o načinu uporabe ter o količini delovnih sil. Ta knjiga bi bila zelo prikladna, da bi zainteresirane osebe, ki so zainteresirane za

resirala naše javne delavce in kapitaliste za papirno industrijo.

Glede carinske politike bi bilo treba, dokler se vlada ogromna potreba tiskarskega papirja za časnikarstvo in za šolske knjige, oprostiti tiskarski papir od carine ali pa vpejljati malo carino ter omogočiti našim tovarnam, ki izdelujejo boljše vrste papirja, da jih prodajo v inozemstvo ter da si nabavijo vse surovine potom kompenzacije; za premo beljeno celulozo iz Avstrije, dokler se ne prične celuloza pri nas izdelovati. Ostale produkte papirja je treba štiti s carino, da bi se pri nas razvili posebno pa konfekcijo te vrste, kakor knjige v našem jeziku, ki se dajo vse pri nas izdelati. Ko se bodo naše tovarne prilagodile našemu trgu in krile vse potrebe šolskih knjig, potem je treba tudi za tiskarski papir uvesti carino in jo povečati.

63. Industrija predelave papirja in lepenke pri nas.

V industrijo predelave papirja spadajo pri nas sledeče stroke: 1. izdelava liniranega in rastriranega papirja, 2. izdelava papirnatih vreč in vrečič, 3. izdelava vsakovrstne kartonaže, izdelava knjigoveških izdelkov kakor platnic, beležnikov, blokov, trgovskih knjig in podobnih izdelkov, 4. izdelava papirja za pisma, ovitkov, voščil, posetnic in podobnih izdelkov, 5. tiskarska industrija, kot izdelava listov, časopisov, knjig in vseh tiskarskih obrazcev, 6. izdelava papirnatih slik na katerikoli način.

Industrija za razstriranje in črtanje papirja se je razvila pod carinsko zaščito pri tovarnah trgovskih knjig in beležnikov, ki ne morejo obstojati brez strojev za črtanje. Ta industrija je bila v Beogradu zastopana do izbruha vojne s tremi tovarnami. V ostali državi so imele nekatere tiskarne manjše stroje za črtanje poleg papirnih tovarn, ki so to delale v velikem. To je lepa industrija, ki služi v pomoč tudi manjšim knjigovezom, da bi lahko delali vsa dela, kjer je treba specijelno črtanega papirja in zato jo je treba, kakor popreje zaščititi s specijelno carinsko postavko. Ko se bodo razvile papirne tovarne v državi, bodo prevzele same izdelavo normalnih tipov črtanega papirja; dosedanjim tovarnam pa bodo ostale za rastriranje manjše oblike, ki so uporabne tudi za potrebo kartonažnih tovarn, pri kateri so tudi osnovane.

Papirne vreče izdelujejo v Beogradu g. P. Milišić in D. Šverić 20 vagonov na leto, v Leskovcu g. Mitrović in Milenković, v Nišu g. Milan Joksimović okrog 24 vagonov letno, v Zagrebu g. Stanko Kugli, v Ljubljani g. Zeško in Bonač, v Sarajevu Muzlimanska tiskarna; poleg tega je tudi zgrajena tovarna v Kragujevacu.

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(60. nadaljevanje.)

ŠTIRINAJSTO POGlavJE.

Izvanredni uspeh sladkorne kupčije. — Obisk pri gospodu Feldbachu. — Razgovor o Afriki. — Načrti za bodočnost za afrikanško trgovino. — Kolonijalna pogodba sklenjena. — Praznik v Feldbachovi hiši. — Sprejem novega družabnika v tvrdko. — Konec.

Gospod Fichner je odpotoval desetega avgusta v zapadno Afriko, in do njegovega povratka, katerega ni bilo pričakovati pred koncem leta, so morali kolonijalni načrti stopiti v ozadje.

Kurta in Mr. Browna so seveda obvestili o celi zadevi, in oba sta gospodu Feldbachu iskreno čestitala k temu dogovoru, kateri je obetal tudi londonski podružnici lepe dobičke.

Trgovina je prišla zopet v svoj redni tek. Na sladkornem trgu so cene neprestano rastle. Koncem avgusta so bili objavljeni prvi statistični podatki o dviganju porabe sladkorja. Cenil se je povečani konsum na pri-

da iz objavljenih poročil se je moglo zdaj razvideti, kako daleč je cenitev bližno petdeset tisoč ton mesečno, to zaostala za resničnimi dejstvi.

Posledice te objave so se pokazale na trgu v obliki nadaljnega dviganja cen in začetkom septembra je notiral pesni sladkor, 88 procentni prvi produkt, že 11 šilingov 3 pence.

Zdaj ni bilo nobenega dvoma, da bo sladkorna operacija tvrdke Feldbach nesla lep dobiček, zlasti še, ker je bilo pričakovati, da bodo cene vsled suhega, za peso neugodnega poletja, še naprej rastle.

V oktobru so bile naznanjene prve cenitve iznosa pesnega pridelka v Nemčiji, iz katerih se je mogel posneti skupni znesek 5 do 5½ milijona ton, torej s primanjkljajem 720.000 ton s primeri z žetvijo prejšnjega leta.

31. oktobra so tudi sladkorne tovarne objavile cenitev, in sicer le na 4.630.000 ton, in je torej razlika med obema letoma, povzročena po suši, znašala čez milijon ton.

To dejstvo je vzbudilo splošno presenečenje. Mislilo se je, da je imela pesa v zadnjih tednih še dovolj časa, da nadomesti zamujeno, kakor se je zgodilo že večkrat v prejšnjih letih, da je poznejši dež popravil

škodo po suši. Toda zdaj je izostal ta preobrat.

»Še tega je manjkalo!« zakliče gospod Feldbach, ko zasliši poročilo. »Le pazite, gospod Krej, zdaj šele se začne pravi ples. Naš čas za realizacijo bo najbrž kimalu prišel; akoravno namreč ne verujem na kak padec, ker ni prav nobenega povoda zanj, vendar hočem spraviti svoj dobiček na varno, kakor hitro pride cena na približno 14 mark.«

Pri novemberskih cenah je prišlo razburjenje na sladkornem trgu do viška. Tu pa tam je bilo nekatere dni zaznamovati neznamenit padec, kateremu je drugi dan sledil močnejši skok navzgor. V zadnjem tednu novembra je dosegel pesni sladkor 88 procentni prvi produkt, ceno 14 šilingov 5½ pence za dobavo novembra-december. Zdaj je smatral gospod Feldbach čas za ugoden za realizacijo. Likvidacija je izkazala dobiček čez 50.000 mark.

»Menim, da smo lahko zadovoljni z našo sladkorno kupčijo kaj, gospod Krej?« pravi gospod Feldbach, ko prejme račun likvidacijske pisarne. »Vi ste gotovo veseli, da je ta zadeva končana in, odkrito rečeno, jaz sem tudi še nekatere stvari pripomnil, da ne bodo mogoče mislili, da je

špekuliranje tako enostavno. Za špekulante jih pa vseeno nočem vzgajati.«

Ko so bili bratje zbrani, prične gospod Feldbach: »Naša sladkorna kupčija se je zdaj končno iztekla in nam je prinesla, kar je bilo v zadnjih dneh tudi pričakovati, lep dobiček petdesettisoč mark, od katerih nakažemo štiridesettisoč mark »kontu za kolonijalna podjetja«, ostanek pa vpišemo v dobro »kontu delkredere.«

Da sem se lotil te kupčije, je bil glavni vzrok ta, da vam praktično pokažem kaj se mora upoštevati pri takih špekulacijah, in smem menda upati, da vam bodo te izkušnje le v korist. Saj smo vendar spoznali v tem sladkornem letu vse podrobnosti padca in dviga tržnih cen. Vplive carinske politike, vojske, povečanja konsuma in iznos žetve poleg njega posledic — vse to smo doživeli. Pokazalo se nam je, kako daleč se lahko domnevajo bodoče tržne razmere in na kaki podlagi mora biti sezidana zdrava špekulacija. Dalje smo videli, kako temeljito moramo preštudirati položaj dotičnega predmeta in kako natančno pretehtati »za« in »proti« razloge. Ako se spravimo k temu delu s tako previdnostjo in preudarnostjo, kakor sem napravil jaz, tedaj

Papir za predelavo kupujejo iz inozemstva.

Produkcija vreč in papirnih vreč je zadobila še večjo važnost s tem, ker se je pričelo prodajati cement, mavč, sol itd. večinoma v vrečah iz specialnega papirja ter so vreče na ta način dobile mnogo novih uporabnikov.

To produkcijo vreč in papirnih vreč je treba tarifarno zaščititi tako, ker akoravno nismo momentano v stanju izdelati vsega papirja lahko izdelamo vsaj vse papirne vreče. To zaščito potrebuje ta stroka tembolj, ker nudijo gotovi tuji tovarnarji vreče ceneje, nego bi mogli naši ljudje od njih dobiti papir. Papir za izdelavo vreč se ne izdeluje v tuzemstvu. Velik interes naših producentov vreč je, da bi se ta papir tudi pri nas izdeloval.

Izvoz in uvoz.

Naš izvoz. V mesecu septembru smo izvozili blaga za 265,696.868 Din — V prvih 9 mesecih 1922 skupno blaga za 2.460,077.610 Din.

Uvoz papirja v nevarnosti? Podružnica »Saveza grafičnih podjetij Jugoslavije v Zagrebu« je imela v nedeljo 10. t. m. svoj glavni občni zbor, na katerem so v prvi vrsti razpravljali o vprašanju tičočem se prepovedi za uvoz papirja. Devizni odbor je obvestil obrtnike te stroke, naj ne naročajo papirja od zunaj, ker ne bodo dobili dovoljenja. Glasom statističnih podatkov se proizvajajo pri nas na leto 1200 vagonov papirja, uvaža pa 1800 vagonov, kar znači, da moramo uvažati 60 odstotkov potrebne papirja. Razen tega naše tovarne ne proizvajajo vseh vrst papirja, da o slabši kakovosti ne govorimo. Tako stane pri nas 1 kg papirja (brez lesne prmesi) 44 kron iz tovarne, a boljši papir, dostavljen v Zagreb iz inozemstva, stane z vsemi stroški 85 kron.

Izvoz jaje iz Madžarske prepovedan. Vseled vedno naraščajoče draginje je Madžarska prepovedala do 1. marca 1923 izvoz jaje.

Prepovedan izvoz živega blaga in jaje iz Rumunije. Rumunski trgovski minister je izdal naredbo, na podlagi katere se omejuje izvoz živil iz Rumunije. Izvoz masla, jajc in živega blaga je popolnoma prepovedan.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Jabolka so v Slov. gor. postala bolj draga. Cena je v osmih dneh poskočila za 1 do 2 krome pri kilogramu. Cene so sledeče: 6 kron za manjvredno robo, 7 do 8 kron za srednjo kakovost, a 9 do 10 kron za fine vrste. Posebno mnogo kupcev prihaja iz Banata in Češke.

Cene boljšemu letošnjemu vinu so zadnji čas v mariborski okolici precej

moreta nastopiti le dva slučaja: ali ni nobenega upanja na uspeh in ne vtikam v takem slučaju svojih prstov vmes, ali da to, kar sem domneval, nastopi popolnoma, ali vsaj deloma. Pri vsaki kupčiji velja najprej pretehtavati, potem šele podvzeti, pri kupčiji na spekulativni podlagi pa dvakrat ali trikrat pretehtati, predno se poda v njo. Pomnite vedno to! — In zdaj pa opustimo za enkrat misli na sladkor in obrnimo pozornost na doseženi dobiček. Upajmo, da nam bo v Afriki donal bogate obrestilke!

Gospod Fichner je pisal iz Lome, kakor tudi iz Viktorije, in poročila, ki jih je poslal, so bila skrajno zadovoljiva. Nameral je, razen v Lome tudi v Paline, končni točki železniške proge, ustanoviti večje bivališče. V pokrajinah Lagos in Kamerun bi povečal že obstoječe svoje faktorije, da bi bile zmožne prejemati večje dovoze palmovega olja in koščic iz notranjosti dežele, kakor tudi, da bi se povečal promet z izdelki, uvoženimi iz Nemčije. Tudi je že stavljal predloge za bodočo ureditev kolonijalne trgovine.

Cela kolonijalna trgovina bi se vodila v Lome pod tvrdko Fichner & Feldbach, vse uvoze v zapadno Afri-

pridobile. Srednje dobro vino letnika 1922 se prodaja v velikem po 16 do 20 kron, boljše vrste pa 22 do 25 kron liter. Cena starim letnikom, posebno 1921 pa je porasla na 40 kron in še višje. Za starim vinom je veliko povpraševanje.

Angleško-Poljska trgovina. Angleški industrijski krogi so odposlali na Poljsko posebno odposlanstvo, ki naj bi proučilo sedanje tamkajšnje gospodarske razmere. V Londonu se je osnovala angleško-poljska družba, ki naj bi posredovala trgovino s Poljsko in baltičskimi državami.

Amerikanski sladkorni trg. Zaloge sladkorja na Kubi, ki so znašale v začetku leta 1,200.000 ton, so že izčrpane. V Združenih državah se je konsum sladkorja zvišal od 4,200.000 ton na 5 milijonov ton. Cena sladkorja je v dveh letih padla od 27 na 8 centov.

Industrija.

Elektrifikacija angleških in italijanskih železnic. — Dve največji angleški strojni družbi »Armstrong Whitworth« in »British Houston Thompson Company« sta sklenili skupno izvesti elektrifikacijo angleških železnic, ki se baje prične že tekom enega leta. — Novo organizirani sindikat italijanskih kapitalistov je ponudil vladi milijardo lir za elektrifikacijo laških železnic. Pri teh delih bi se zaposlilo polovica nezaposlenih delavcev.

Obrt.

Obrtna razstava v Novem Sadu. Iz Novega Sada poročajo, da je že vse pripravljeno za otvoritev obrtne razstave, ki se bo vršila prvič spomladi l. 1923. Priredila se bo na prostoru, širokem 150.000 kvadratnih metrov, kateremu se bo priključilo še 10.000 kvadratnih metrov, ako bo potrebno. Za razstavo se je priglasilo že 540 tvrdk. Zanimanje za to razstavo, na kateri bo zastopana zlasti vojvodinska industrija, je precejšnje.

Denarstvo.

Kredit Narodne banke. Na plenarni seji upravnega odbora Narodne banke so pretresali novi pravilnik o dovoljevanju kreditov. V prvi vrsti se je sklenilo, da se morejo eskomptirati menice samo z dvema do tremi podpisi, in to samo onim, katerim so krediti že odobreni. Sezonski krediti za izvoz pa se bodo še nadalje dovoljevali. Povodom podeljevanja kreditov se bo vodil račun o premoženjskem stanju o izvrševanju poslov in o obrestih, ki jih plačuje zavod, ki prosi za kredit.

Vloge na tekoči račun pri Mestni hranilnici ljubljanski. Kakor se nam poroča, je ministarstvo trgovine in industrije dovolilo Mestni hranilnici ljubljanski, da sme poleg hranilnih vlog sprejemati tudi vloge na tekoči račun. Glej današnji inserat v današnji številki lista.

Statistike vlogov ček. urada v mesecu novembru 1922. Vlogov je

ko bi oskrbela tvrdka Feldbach v Hamburgu, in nanjo bi bili zopet konsignirani vsi izvoženi kolonijalni izdelki.

Nova tvrdka naj bi se ustanovila, ako ne bo posebnih zaprek, s 1. januarjem prihodnjega leta, in z istim dnem bi se na njo prepisale vse premoženjske vrednosti gospoda Fichnerja v zapadni Afriki.

Gospod Feldbach in prokurist sta z vnmogo začela na podlagi teh predlogov gospoda Fichnerja sestavljati družabno pogodbo, da bi jo bilo mogoče izvršiti takoj po povratku gospoda Fichnerja, in sicer že tekom decembra.

Toda tvrdka Feldbach ni imela ostati le pri zapadno-afriški trgovini. Zadnje dni meseca novembra je bil gospodu Feldbachu popolnoma nepričakovano javljen obisk nekega gospoda Arlberga, bivšega sošolca, s katerim je poprej mnogo občeval, toda zadnja leta ga je popolnoma izgubil iz spomina.

»Glej ga no, Arlberga! Prijetno iznenadenje to, zaključil gospod Feldbach, ko vstopi prijatelj v njegov kontor. »Kje ste pa tičali zadnja leta? Mislim sem, da ste v Afriki, ko ste tako nenadoma izginili in ni bilo ničesar več čuti o vas!«

bilo 164.007 v znesku Din 239,987.592.44 od tega v kliringu 3865 v znesku Din 66,462.751.60, vplačano pri naši blagajni 660 v znesku Din 12,378.172.75.

Izplačil je bilo 51.484 v znesku Din 230,476.634.49, od tega v kliringu 3179 v znesku Din 66,462.751.60, izplačano pri naši blagajni 2436 blagajniških čekov v znesku Din 55,654.629.93 in 863 čekovnih nakaznic v znesku Din 6,725.704.75.

Obtok bankovcev v Švici se je po izkazu 7. decembra zmanjšal za vsoto 32,906.800 na 955,078.670 frankov.

Carina.

Poštnim paketom, naslovljenim na Madžarsko se morajo prilagoditi uvozna dovoljenja. Madžarska poštna uprava sporoča, da prihaja po pošti v Madžarsko mnogo blaga, čigar uvoz je vezan na posebno dovoljenje. Za paket, kateremu ni priloženo to dovoljenje, dovoljuje madžarska poštna uprava prejemniku 8 dni za nabavo tega dovoljenja. Če ga prejemnik v določenem roku ne predloži carinarni pošti, se paket vrne pošiljatelju, ne da bi ga madžarska pošta odjavila.

Davki.

Davčni predpisi. Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja svojim članom sledeče: Davčna administracija v Ljubljani ne razpošilja več plačilnih nalogov za različne davke, ampak samo razglaša v Uradnem listu, da so predpisi davkov v pogled davčnim obvezancem skozi 15 dni, in da imajo prizadeti pravico pritožbo skozi nadaljnih 15 dni. Na ta način pa davkoplačevalec le težko obdrži evidenco o zapadli plačilnosti davkov in mu narasejo nepotrebni troški. Priporočamo vsem trgovcem, da zaprosijo za vsak davek prepis davčnega predpisa. Troški za to so tako malenkostni, da ne pridejo v nikak poštev proti škodi, katero trpi davkoplačevalec, če nima evidence o predpisanih mu davkih.

Trošarine.

Trošarina na vino se poviša in sicer v kritje uradniških doklad. Najfinejša fina vina bodo v bodoče obdavčena z 1200 Din za 100 l, namizna s 135 in vinski mošt s 125 Din za hl. Trošarine prosta pa ostanejo vina za domačo potrebo in sicer 400 l za rodbino, ki ima 5 članov, 700 litrov, če jih ima več kot 5 in 1000 l, če jih ima nad 10. Trošarina na pivo naj bi znašala 10 dinarjev od hl in stopinje.

Promet.

Prometne omejitve.

Italija. 4. Sprejemanje in odpošiljanje goveje živine za Italijo preko postaje Bistrica - Bohinjsko jezero je do nadaljnjega ukinjeno. **Avstrija:** A. **Južna železnica.** 5. Reekspedicije so prepovedane v postajah Spielfeld-Strass-Ehrenhausen, Lebring do vključno Puntigam. B. **Zvezne železnice A. a.) Ravnateljstvo Wien West.** 6. Sprejemanje vsakovrstnega lesa v vozovnih nakladah za Michelbeuern je do nadaljnjega ukinjeno. Izjeme. Pošiljke naslov. na »Gemeinde Wien« in na tvrdke Leitner, Allmann, Keplinger in na Zentralverband der Lebensmittelmagazine. 7. Sprejemanje brzovozne in sporovozne robe v vozovnih nakladah za Wien Westbahnhof je donadaljnjega ukinjeno. Izjeme. Živila, izvzemši konzerve, žganje, vino, šampanjec in mošt; nadalje je dovoljeno krma, potrebščine za razsvetlavo, ambalaža, ztrojno olje za mažo, kmetijske potrebščine, časopisni papir, les za rudnike, rezijske pošiljke, tobak. Izjema transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo Wien West. 8. Sprejemanje vsakovrstnega lesa tudi drv za Wien Westbahnhof je do nadaljnjega ukinjeno. Izjeme. Pošiljke rezijskega in stavbenega lesa ter vsakovrstne deske. b.) **Ravnateljstvo Wien Nordost.** 9. Sprejemanje in odpošiljanje premoga, briketov in kolesa za Strasshof je do nadaljnjega ukinjeno. Izjeme. Pošiljke naslovljene na »Dienstkohlenverteilungsstelle Strasshof«. Izjema transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo Wien Nordost. c.) **Ravnateljstvo Linz.** 10. Sprejemanje in odpošiljanje brzovozne in sporovozne robe v vozovnih nakladah za Passau loko in Donavska pristanišča ter za Passau tranzit v smeri proti Nemčiji je do nadaljnjega ukinjeno. Izjeme. a.) Živila, živad in selitev, ako so predane v lomljenem prometu za poljubno postajo

v Nemčijo. b.) vsa ostala roba, ako je natovorjena v nemškem vozu, ki je prispel iz Nemčije preko Passau in je predana v lomljenem prometu za poljubno postajo v Nemčiji. Izjema transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo Linz. d.) **Ravnateljstvo Villah.** 11. Reekspedicije so prepovedane v postajah Rosenbach in Lavamünd. 12. Sprejemanje in odpošiljanje opeke in premoga naslovljenega na »Sriädtische Ziegelei Ed Gogler Hartberg« za postajo Hartberg je ukinjeno. 13. Sprejemanje vsakovrstne sporovozne robe v vozovnih nakladah na naslov »Lagerhaus« za postajo Graz Bundesbahnhof je do nadaljnjega ukinjeno. e.) **Ravnateljstvo Innsbruck.** 14. Sprejemanje vsakovrstne gromadne robe v vozovnih nakladah za postaje proge Innsbruck-Scharnitz in v tranzitu preko te proge v obeh smereh je do nadaljnjega ukinjeno. Izjeme. Edna in ista predajna postaja sme za edno in isto namembno postajo dnevno 3 voze robe odposlati. Transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo Innsbruck. C. **Steyertalbahn.** 15. Sprejemanje in odpošiljanje robe v vozovnih nakladah za postaje železnice »Steyertalbahn« je ukinjeno. Izjeme. V vozovnih nakladah roba navedena v seznamu blagovnih potrebščin. D. **Niederösterreichische Landesbahnen.** 16. Sprejemanje strojnih saj in generatorske žindre v vozovnih nakladah za »Erste Neunkirchner Kohlenfabrik A. G.« za postajo »Neunkirchen Landesbahn« je ukinjeno. **Madžarska.** 17. Tranzitiranje robe iz naše kraljevine preko Madžarske v kakšno sosedno ali daljno državo je prepovedano. 18. Celokupen promet med postajama Knusentmarton in Homok je ukinjen. 19. Na progi Ueszög-Meczekszabolcs je robni promet ukinjen. 20. Sprejemanje pošilk za obmejne madžarsko-romunske postaje Lököshaza, Kötégan in Biharkeresztes ter za postaje Hegyeshalom, Szob in Nyirabrány je ukinjeno. Izjeme. Pošiljke pragov, ki so naslovljene na postajnega načelnika Hegyeshalom. 21. Sprejemanje vsakovrstnega gradbenega materiala v vozovnih nakladah za tvrdko »Dom-ny in Ehrlich« za postajo Nagyczigand je do nadaljnjega ukinjeno. 22. Sprejemanje robe v vozovnih nakladah na naslov »Materialdepot der nördlichen Hauptwerkstätte« za postajo Budapest Jozsefvaros je do nadaljnjega ukinjeno. **Češkoslovaška.** 23. Izvoz goveje živine iz naše kraljevine v Češkoslovaško ni dovoljen. Izjeme. Goveja živina za klanje. 24. Sprejemanje robe v vozovnih nakladah za postajo Kiralháza je ukinjeno. Izjeme. Izjemna transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo Košice. 25. Sprejemanje vsakovrstne robe za papirnico v postaji Slavošovce je ukinjeno. 26. Sprejemanje pošilk, ki so naslovljene na rimomoranjsko salgotarjansko tvornico železa d. d. in določene za postajo Rožnova. Nižna slana, Vlachovo in Gomboš je do nadaljnjega ukinjeno.

III. Splošno.

1.) Določbe glede izvoznega carinjenja v postaji Ljubljana gl. kol. glej točko I. pod III. Splošno v »Objavi« št. 8 z dne 2. VIII. 1922.

2.) Glasom nove izvozne carinske tarife veljavne od 17. VIII. 1922 je prepovedan izvoz suhe detelje, otrobov, hrastovih hlodov med 20—30 cm srednjega prereza in hrastovih železniških pragov do 270 cm dolžine, kostanjevega lasa izvzemši palic surovih in predelanih ter kostanjevih drogov od 15 do 25 cm srednjega prereza in 7 do 15 m dolžine.

Dovoljen pa je izvoz ostankov drož pri izdelovanju špirta, melase, plev in klajne moke.

Dobava, prodaja.

Prodaja praznih pločevinastih škatlic. Komanda vojnega okruha v Varaždinu bo prodala dne 18. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne okoli 5.000 praznih pločevinastih škatlic od prepečenca in mesnih konzerv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani Interesentom na vpogled.

Razno.

Označenje cen v izložbah. V smislu člena 3. pravilniki za izvrševanje zakona o pobijanju draginje vsem živlenskimi

potrebščinam in brezvestne špekulacije, ki je objavljen v Uradnem listu z dne 25. septembra t. l. št. 99 morajo vsi prodajalci življenskih potrebščin na de- be- lo in na drobno označiti cene posameznim potrebščinam po vrsti blaga in na udomačeni način prodajati in sicer tako, da označeno ceno vsakdo lahko in razločno vidi. Poleg tega mora imeti vsaka obratovalnica vsaj cenovnik. Toda ob vsem tem mora biti na vsakem predmetu izloženem bodisi v obratovalnici, bodisi pred obratovalnico, v oknu (izložbi) razločno označena cena. Gremij trgovcev opozarja na to vse svoje člane z dostavkom, da v slučaju krivde ne more nastopati proti odmerjeni kazni nikdo, tudi ne trg. organizacija, ker je zakon mogoče premeniti le potom parlamenta. Luksuzni predmeti so izuzeti od označenja cen. Kaj se šteje med luksuz je natančno navedeno v Ur. listu z dne 31. I. 1921 št. 11.

Letošnji svetovni pridelek pšenice brez Rusije znaša po neki angleški statistiki 403,364.000 quarterjev (a 217.7 kg) proti 381,049.000 quarterjem v letu 1921. V kilogramih bi znašal torej letošnji svetovni pridelek pšenice okoli 878 milijonov metrskih stotov.

Cene platini, zlatu in srebru na Češkoslovaškem. En kilogram platine stane na Češkoslovaškem 90.000 Kč., kilo-

gram zlata 22.000 Kč., kilogram srebra 230 Kč.

Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada se preseli v nove uradne prostore na Gosposvetski cesti (bivša mitnica).

Naša tehniška fakulteta. Publikacija tehniške akademske omladine je izšla dne 1. decembra kot posebna trojna številka revije »Njiva«, urejena po predsedniku Akademskoga društva Jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani — Dragutinu Faturju z naslednjo vsebino: Dragutin Fatur: Uvod in pojasnilo. Slušatelji gradbenega oddelka: Gradbeni oddelek. Slušatelji arhitekti: Sola arhitekture. Slušatelji montanisti: Montanični oddelek. Slušatelji geodeti: Geodetski oddelek. Jože Lah, cand. ing.: Pomen gradbenega oddelka. Dr. Karel Hinterlechner, univ. prof.: Okrnenje tehniške fakultete. Ing. Ciril Juvan: Vpliv ukinitve raznih oddelkov na delo dijaštva. Dr. Ing. Alojzij Kralj, univ. prof.: Problem organizacije tehniškega visokega šolstva. Ing. J. Foerster, univ. prof.: Ali je gradbeni oddelek na ljubljanski tehniški potreben? Ing. Ladislav Bevc: O pomenu upravnega tehnika. Dr. Maks Samec, univ. prof.: Kemijski oddelek univerze v Ljubljani. Dr. ing. Srečko Ferjančič: Kemijski institut univerze v Ljubljani. Ing. J. Turk: O važnosti ke-

mijskega oddelka. Ing. Leo Novak: Geodetski studij na tehniških visokih šolah. Resolucija Udruženja Jugoslovanskih Inženjerjev in Arhitektov, Sekcija Ljubljana. Društvo za zgradbo tehniški fakulteti služečih poslopij. Fran Jeran: Akademski kolegij. — Iz publikacije je jasno razviden položaj naše tehniške fakultete, ki se razvija pod jako neugodnimi pogoji in je prišel njen razvoj v akuten stadij vsled še vedno nerešenega budgetnega vprašanja ljubljanske univerze. Imenovanja profesorjev se zavlačuje, predavanja so le delna, tako da je vsled par tisoč dinarjev ogrožen nadaljni studij na ljubljanski tehniški ozir. univerzi. Merodajni faktorji se naprošajo, da blagovoljno posvete pažnjo razvoju in obstoju visoke šole v Ljubljani. A. D. J. T.

Tržna poročila.

Hmelj na trgu v Češkoslovaški. V Češkoslovaški je promet s hmeljem zelo slab. Cene so padle na 600 Kč.

Novosadska produktna borza. (13. t. m.) Pšenica baška 400—402.50, ječmen baški 287.50, oves baški 276.75—280, koruza baška stara 315—320, nova 200—212.50, fižol 356, moka »0« 576—582.50, »2« 557.50, otrobi 155 Din.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z o. z. v Ljubljani.

Zagrebski žitni trg. Zabreb 13. decembra. Postavno baška, odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 1620—1650, koruza žolta umetno posušena 1080—1120, stara 1300—1350, rž 1350—1450, ječmen za pivovarne 1400—1450, za krmo 1200—1350, oves 1080—1120, fižol. pisani 1475—1500, beli 1400—1450, moka »0« 2400—2450, »2« 2300—2350, »4« 2200—2350, za krmo 900—1050, otrobi drobni 750—800, debeli 900—1000. Tendanca nespremenjena.

Zagrebski trg s kožami. Surovim kožam so cene zadnji čas stalne. Lahke 44 do 45 K, težje 52 do 55 K, telečje 70 do 75 K za kg. Izdelane: vache krupni 350 do 360 K, vache-polovice 250 do 260 K, rumene telečje 500 do 520 K, črne 480 do 500 K za kg, telečji boks 80 do 90 K.

Cene železa v Zagrebu. V zagrebških veletrgovinah notirajo v K za kg: šibkasto železo 17 do 17.50, obročno 18.50 do 19, traverze 17 do 17.50, žebliji 25 do 26, žica 24 do 25.

Priporočamo veletrgovino

Jos. Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji v vseh opre- mah, Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme na veliko in malo.

BERSON

Gumijevi napetniki in podplati

Vam ohranijo obuvalo trpežno in lape.

Dobe se v vsaki boljši trgovini z usnjem ter na debelo pri

Berson-Kaučuk d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7.

Prvovrstna suha

ajdova kaša

(Heidenbrein) se vedno dobi pri

A. Radi, Maribor.

Davki! Vloge! Davki!

Pravni nasveti, pismene vloge, pritožbe, prizivi, prošnje itd.

Dr. Robert Kermauner, finančno-juridično zastopstvo.

Ljubljana, Knaflejeva ulica št. 4. Prilijže desno!

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“
z znamko

„Alko - modri križec“
in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

Maraskino Morpurgo

Čašica tega delikatnega likerja je nepopisen užitek!

Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. Morpurgo, Split.

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovnova 9.

Jugoslovanska švicarska industrija crijeva k.d.

prije Josip Pavešić.

Zagreb, na Kanala 48.

Veliko skladište govedjih suhih i soljenih tankih crijeva (Bandel-darm), debelih soljenih (šajdarm) strogo sortirano. Ovčjih i svinjskih crijeva (Saitling), kao i za kobasičare (Kesselrot) prodaje na veliko i malo. — Traže se zastupnici u provinciji.

Na debelo!

MANUFAKTURA

Trikotaža za otroke, vse vrste zimskega perla, nogavice, robci, odeje, bombaž za odeje, i. t. d.

po najnižjih dnevnih cenah

pri

J. N. ŠOŠTARIČ

Maribor

Aleksandrova cesta št. 13
prej „Merkur“

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno, opeko, umetni škrlji, strešno in izolacijsko lepenko, watprof, karbolinaj, drvocement, razne žeblje

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta št. 13.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-litnih tlakov.

Trgovska hiša

v zelo prometnem kraju, stara, dobro upeljana trgovina na deželi ob južni železnici pri Mariboru, krasni lokali, obširna skladišča, hlevi itd. se takoj prod.

Cenjene ponudbe pod »Brezkonkurenčna trgovina« na upravnishvo »Trgovskega lista«

Trgovski lokal

ali že

vpeljano trgovino

z mešanim blagom, z inventarjem ali brez istega se išče za tekoj v najem. — Najraje v prometnem kraju na deželi, ako mogoče tudi stanovanje zraven. Cenjene ponudbe naj se blagovoli poslati na upravnishvo »Trgovskega lista«.

Ali ste že okusili

„LUKUL“ ???

naš prvi, edini domači juhini izvleček (zabela), kateri

prekosi

vsled izdatnosti okusa in cene vse druge izdelke.

Izdeluje „LUKUL“, d. z. o. z., Ljubljana.

Zahtevajte v vseh trgovinah! Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

Činoviška banka v Beogradu potrebuje za novo zavarovalno družbo

Direktorja-organizatorja in 2 star. uradnika

Kandidati naj vpošljejo svoje oferte najpozneje do 31. decembra t. i. navedeni banki, Kralja Milana br. 64

Jos. Petelinc Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino in cementom

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

se priporoča na veliko, galanterija, kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, toaletno in brivsko milo, gumbl, sukanec, svila za vezenje čipk, vezanine.

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlseisen) nasproti Križanske cerkve.

Tovarna klobukov „ŠEŠIR“
d. d. Škofja Loka

izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake

Špecialiteta: velur klobuki.

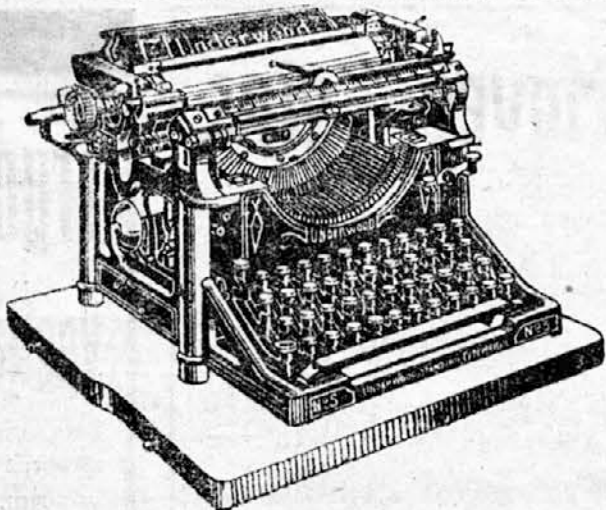
Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sodanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekl. plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradšče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Z našega skladišča v Ljubljani nudimo, dokler traja zaloga:

Potkve za konje;
„Styria“ kavine mlinčke;
Vile, jeklene, z 4 rogmi, 12“ dolge;
Kladiva za gramoz (Sci Otterschlägel);
Cveke za pete v zabojih po 50 kg;
„Puch“ kolesa;
Svinčnike, znamke „Staedler“.

Cene zelo ugodne!

„SINTA“

industrijska in trgovska družba
z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 15

Tomaževa žindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače in livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

TONEJC & ROZMAN MARIBOR.

OBJAVA.

Mestna hranilnica ljubljanska

naznanja, da vsled dovoljenja nadzorstvene oblasti sprejema poleg hranilnih vlog na knjižice, katere od 1. januarja 1923 dalje obreštuje po čistih

5%

tudi vloge v tekočem računu,

ki jih obreštuje proti odpovedi tudi višje. Kakor na vloge na hranilne knjižice, jamči tudi za vloge v tekočem računu mesto Ljubljana z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

Stanje hranilnih vlog

320 milijonov kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

Prešernova ulica šte. 3.